



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum ira sit in concupiscibili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ad rationem mali. Est autem duplex differentia at-
 te ndenda circa hoc irae ad odium, & ad amorē, qua-
 rum prima est, q̄ ira semper respicit duo obiecta: a-
 mor verò, & odium quandoque respiciunt vnum
 obiectum tantum, sicut cum dicitur aliquis amare
 vinum, vel aliquid huiusmodi, aut etiam odire. Se-
 cunda est, quia vtrunque obiectorum, quod respi-
 cit amor, est bonum, vult enim amās bonum alicui
 tanquam sibi conuenienti. vtrunque verò horum,
 quae respicit odiū, habet rationem mali, vult enim
 odians, malum alicui, tanquam cuidā inconuenienti.
 Sed ira respicit vnū obiectum secundum rationē
 boni, s. vindictam, quam appetit: & aliud secundum
 rationem mali, s. hominem nocuum, de quo vult
 vindicari: & ideo est passio quodam modo compo-
 sita ex contrarijs passionibus. Et per hoc patet re-
 sponso ad obiecta.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ira sit in concupiscibili.

2. 2. q. 162.
 ar. 3. co. 8. 3.
 di. 6. q. 1. &
 2. co. 8. sc̄fu
 co. 3. fin.
 * li. 4. in fol.
 2. & 3. a. pri.
 libri.
 Aug. c. 37.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, q̄ ira
 sit in concupiscibili. Dicit enim Tullius in 4.
 de Tusculan. quaestio. * Quod ira est libido quaedā:
 sed libido est in concupiscibili: ergo & ira.

¶ 2 Præ. Aug. dicit in regula, † q̄ ira crescit in odiū.
 Et Tullius dicit in eodem libro, q̄ odium est ira in-
 ueterata: sed odium est in cōcupiscibili sicut amor.
 ergo ira est in concupiscibili.

¶ 3 Præ. Damasc. & Greg. Nyffe. † dicunt, q̄ ira com-
 ponitur ex tristitia & desiderio: sed vtrūque horum
 est in concupiscibili. ergo ira est in concupiscibili.

SED CONTRA. Vis concupiscibilis est alia ab ira-
 scibili. si igitur ira esset in concupiscibili, non domi-
 naretur ab ea vis irascibilis.

RESPON. Dicendum, q̄ sicut supra dictū est, *
 Passiones irascibilis in hoc differunt a passionibus
 concupiscibilis, q̄ obiecta passionum concupiscibi-
 lis sunt bonum, & malum absolute: obiecta autem
 passionum irascibilis sunt bonum, & malum cum
 quadam eleuatione & arduitate. Dictum est autē,
 quod ira respicit duo obiecta, s. vindictam, quam ap-
 petit, & eum, de quo vindictā quaerit. & circa vtrun-
 que quandam arduitatem ira requirit: non. n. in sur-
 git motus irae nisi aliqua magnitudine circa vtrūq;
 existente. Quaecunque enim nihil sunt, aut modica
 valde, nullo modo digna aestimamus, vt dicit Philo-
 soph. in 2. Rhet. * vnde manifestum est, q̄ ira non est
 in concupiscibili, sed in irascibili.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ Tullius libi-
 dinem nominat appetitum cuiuscunque boni futu-
 ri, non habita discretionē ardui, vel non ardui: & se-
 cundum hoc ponit iram sub libidine, in quā tum est
 appetitus vindictae: sicut autem libido communis est
 ad irascibilem, & concupiscibilem.

AD SECVNDVM dicendum, quod ira dicitur
 crescere in odium, non quod eadem numero pas-
 sio, quae prius fuit ira, postmodum fiat odium per
 quandam inueterationem, sed per quandam casuali-
 tatem: ira enim per diuturnitatem causat odium.

AD TERTIVM dicendum, quod ira dicitur
 componi ex tristitia & desiderio, non sicut ex par-
 tibus, sed sicut ex causis. dictum est autem * supra,
 quod passiones concupiscibilis sunt causae passio-
 num irascibilis.

Dam. li. 2. c.
 16. Nyf. li. 4.
 c. 14.
 q. 23. ar. 7.
 ar. praec.
 c. 2. nō remo-
 te a pri. to.
 6.
 q. 25. ar. 7.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ira sit cum ratione.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod
 ira non sit cum ratione. Ira enim cum sit pas-
 sio quaedam, est in appetitu sensitiuo: sed appetitus
 sensitiuus non sequitur rationis apprehensionem, sed
 sensitivae partis. ergo ira non est cum ratione.

¶ 2 Præ. Animalia bruta carent ratione, & tamen
 in eis inuenitur ira, ergo ira non est cum ratione.

¶ 3 Præ. Ebrietas ligat rationem, adiuuat autem ad
 iram. ergo ira non est cum ratione.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 7.
 Eth. * quod ira consequitur rationem aequaliter.

RESPON. dicendum, quod sicut supra dictum est,
 Ira est appetitus vindictae, hęc autem collationem
 importat pene infligende ad nocuum sibi illa-
 tum. unde in 7. Ethic. dicit Philosoph. * quod syllogi-
 zans conferendo, quoniam oportet totaliter oppu-
 gnare, irascitur confestim: cōferre autē & syllogizare
 est rōnis. & ideo ira est quodammodo cum ratione.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod motus appe-
 titivae virtutis potest esse cum ratione dupliciter. V-
 no modo, cum ratione precipiente; & sic voluntas
 est cum ratione, unde & dicitur appetitus rationalis.
 Alio modo, cum ratione denuntiante: & sic ira est
 cum ratione. Dicit enim Philos. in li. De problemati-
 bus, * quod ira est cum ratione, non sicut precipie-
 te ratione, sed ut manifestante iniuriam. Appetitus
 enim sensitivus immediate rationi non obedit, sed
 mediante voluntate.

AD SECVNDVM dicendum, quod bruta animalia
 habent instinctum naturalem ex diuina ratione eis
 inditum, p̄ quē habent motus interiores, & extero-
 res similes motibus rationis, sicut supra dictum est. *

AD TERTIVM dicendum, q̄ sicut dī in 7. Ethic. *
 ira audit aequaliter rationem, sicut nuntiantē q̄ in-
 iuriam est ei, sed non perfecte audit, quia nō ob-
 seruat regulam rationis in rependēdo vindictā. Ad
 iram ergo requiritur aliquis actus rōnis, & additur
 impedimentum rōnis: unde Philosophus dicit in

li. de Problematicis, * quod illi qui sunt multum e-
 brii, tanquam nihili habentes de iudicio rōnis, non
 irascuntur: sed quando sunt parum ebrii, irascuntur
 tanquam habentes iudicium rationis, sed impeditū.

ARTICVLVS V.

Vtrum ira sit naturalior, quam concupiscentia.

¶ Super quæst. quadra-
 ge sima sexta articu-
 lum quin. um.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, q̄ ira non sit natu-
 ralior, quam concupiscentia. Pro-
 prium enim hominis dicitur, qd
 sit animal māsuētum natura, sed
 mansuetudo opponitur irae, ut di-
 cit Philo. in 2. Rhet. * ergo ira nō
 est naturalior quam concupiscen-
 tia, sed omnino uidetur esse cōtra
 hominis naturam.

¶ 2 Præ. Rō contra naturam di-
 uiditur. Ea. n. quae secundum rō-
 nem agunt, non dicimus secun-
 dum naturam agere, sed ira ē cū
 rōne, cōcupiscentia autē sine rō-
 ne, ut dicitur in 7. Ethic. * ergo cō-
 cupiscentia est naturalior, quā ira.

IN artic. 5. omis-
 3. & 4. in respon-
 sione ad 1. dubium
 Nouitiorum occur-
 rit. Quo pacto ratio
 sedat iram, inquantū
 iratus non totaliter
 audit imperium ra-
 tionis. oppositum nō
 que apparet, dum ira
 tus non obediens ra-
 tionis, magis prote-
 gitur, ut experientia re-
 flatur.
 ¶ Ad hoc dicitur, pri-
 mo explanando sen-
 tentiam authoris, de-
 inde uerba. Intendit
 author q̄ quia ratio
 duplici actu referunt
 ad iram. s. nuntii & nō
 pra-